

Anvisningar för byggnadssätt i Replot

Inledning och bakgrund

Den byggda kulturmiljön i Replot är en unik och värdefull helhet i Kvarkens skärgård. De tidigaste bosättningarna på ön koncentrerades till långsmala moränåsar, och fortfarande representeras det för området typiska landskapet av öppna åkrar och byggnadsgrupper uppe på åsarna samt centrumområdet som uppstått i anslutning till Replot kyrka. Mellan husen och åkrarna går små grusvägar som ställvis kantas av stenmurar och skogar. Byggnadsbeståndet i området har uppstått under flera olika årtionden och största delen av byggnadsbeståndet har koncentrerats till kyrkbyns omgivning och området längs Byhamnvägen. Raderna av rödmyllade båtbodas vid strandområdena ger sin egen prägel på bylandskapet.

Genom förändringarna i samhället har jordbruket och fisket minskat betydligt som näringar i området. Av denna orsak används flera av gårdsplanerna till gårdar i närheten av de små åkerområdena inte längre för sitt ursprungliga ändamål. Förändringarna i byggnadernas ursprungliga användningsändamål har fört med sig förändringar i kulturmiljön och landskapet, men Replot har trots detta i stor utsträckning bevarat sina egna speciala kulturella särdrag, som också ska värnas i framtiden. En del av Replot är en del av en byggd kulturmiljö av riksintresse. I synnerhet i detta RKY-område ska byggnadsverksamhet anpassas noggrant till det omgivande landskapet.

Utöver de nationella värdena har lokala värden i området identifierats i samband med byggnadsinventeringen. Önskemålet är att ny byggnadsverksamhet ska passa ihop med de lokala värdena. Även om byggandet sker utanför de centrala värdeområdena är det viktigt att också beakta värdena i den värdefulla närmiljön. I anvisningarna för byggnadssättet framförs hur dessa värden på bästa sätt kan tas till en del av nybyggnationen. I anvisningarna ingår även anvisningar för hur gammalt byggnadsbestånd ska rustas upp.

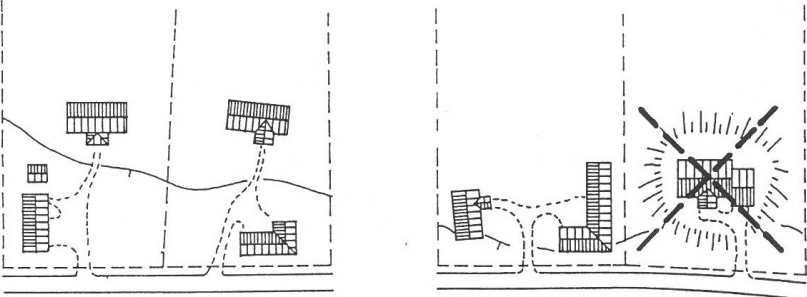
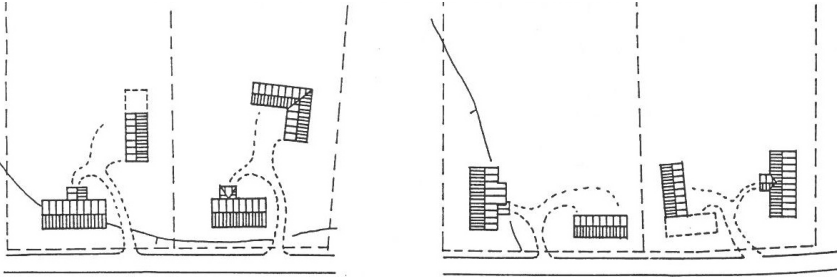
Gårdsplaner

På en typisk gårdsplan i Replot ligger huvudbyggnaden eller gårdsbyggnaden i kanten av vägen. Gårdsbyggnaderna ligger ofta placerade i rader, hörn mot hörn i förhållande till huvudbyggnaden. Trots att byggnaderna huvudsakligen placeras fritt på tomten, rekommenderas inte att huvudbyggnaden ligger ensam mitt på tomten. Garage ska byggas som separata byggnader och inte som låga tilläggsdelar i anslutning till huvudbyggnaden. När huvudbyggnaderna ligger i områden som är värdefulla med tanke på kulturlandskapet ska terrasser och patior byggas separat från huvudbyggnaden.

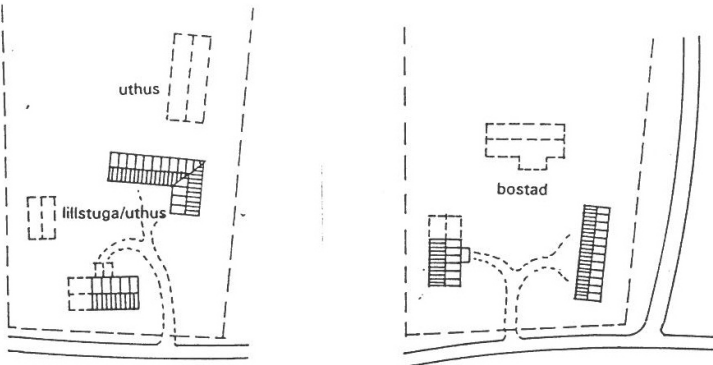
Om en ny huvudbyggnad uppförs på en tomt där det finns en skyddad byggnad på samma gårdsplan, ska den ursprungliga huvudbyggnaden bevara sin centrala ställning på gårdsplanen. Det vore önskvärt att hitta på ett lämpligt användningsändamål för den gamla byggnaden, till exempel som sidobostad eller arbetsutrymme, så att det är naturligt att fortsätta underhållet av byggnaden.

Träden på gårdsplanen ligger huvudsakligen längs vägarna och av trädarterna är i synnerhet tallar typiska för det historiska landskapet. På gårdsplanerna rekommenderas inte nya utländska prydnadsväxter eller växtarter som inte passar in i den historiska miljön, såsom tujahäckar. Dessutom ska byggnadernas gårdsplaner planeras till en del av landskapet. Gårdsplanerna hålls så öppna som möjligt så att de för kulturmiljön typiska långa vyerna från ett hus till ett annat bevaras. Staket som omger gårdsplanen ska vara låga och inte stoppa långsträckta vyer.

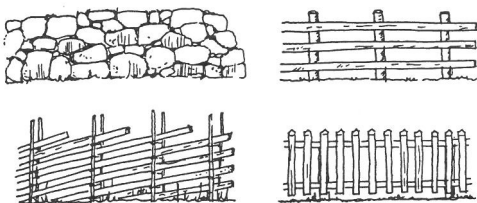
I området finns även många stenmurar som är en del av den levande kulturmiljön. Gamla stenmurar är skyddade, men även oskyddade stenmurar är en central del av kulturlandskapet. Eftersom stenmurarna ständigt förändras är det också möjligt att bygga fler. Utöver stenmurar är också traditionella trästaket möjliga i området så länge de inte består av kompakta brädstaket.

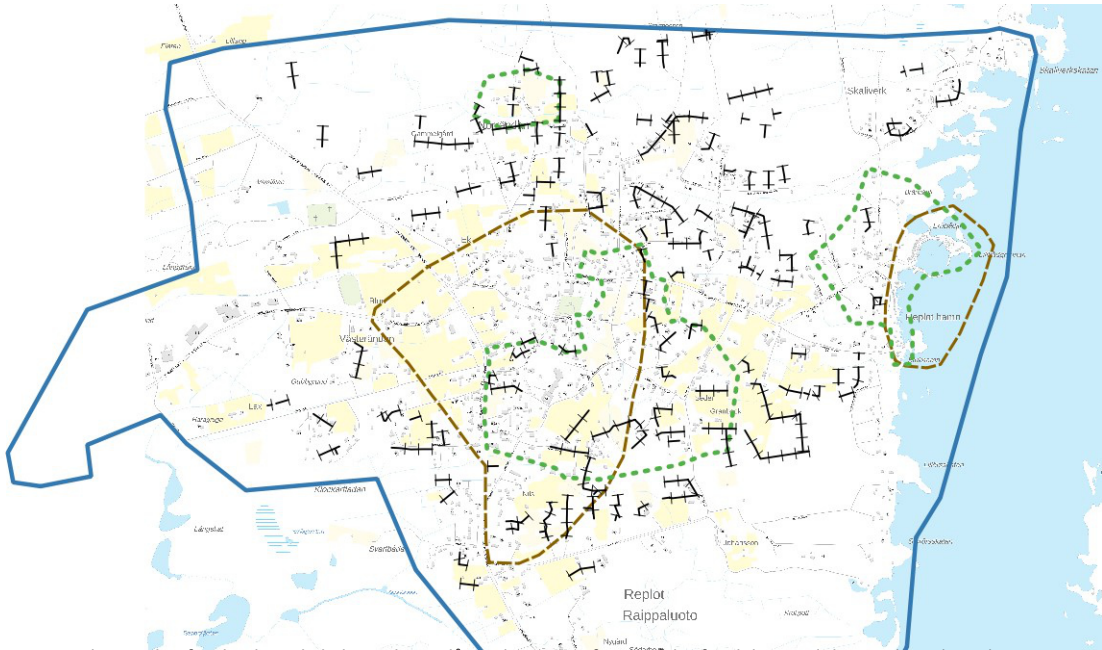
Byggnadernas placering på tomten. (Bild: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)

Placering av kompletterande byggnader på tomten. (Bild: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)

Traditionella stakettyper som förekommer i området för Replot kyrkby. (Bild: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)

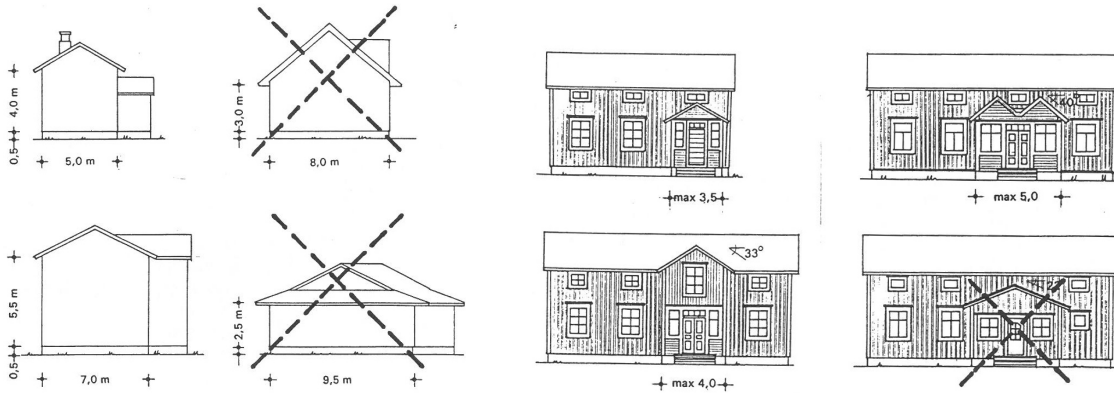
Karta av den värden för den byggda kulturmiljön. Blå marker gräns för området för delgeneralplanen, brun byggd kulturmiljö av riksintresse, grön områden som är värdefulla med tanke på kulturmiljön och svart stenmurar.

Nya byggnader

Byggnaderna har 1 ½–2 våningar och de har ingen källarvåning ovanför marken. Sockelmaterialet består av grå kilsten eller betong. Som fasadmaterial används stående eller liggande brädfodring. Fönsterramar och -karmar består också av trä. Takmaterialet består av plåt eller rött taktegel. Taket på bostadsbyggnaderna består av sadeltak, men gårdsbyggnader kan även ha pulpettak så länge gårdsbyggnaderna inte har ett stort stomdjup eller takfallet inte stiger för högt. På gårdsbyggnaderna kan även takmaterialet variera så länge det följer lösningar som redan finns i närmiljön. De material som används för byggnaderna borde vara lätta att underhålla och reparera.

I anslutning till ingången, som ligger mot gårdsplanen, är det möjligt att bygga en farstuvist. Mot gårdsplanen är det också möjligt att bygga andra traditionella element, såsom balkonger och enkla terrasser, men mot vägen ska huvudbyggnadens fasad ha en rak linje. Byggnaderna har tydliga former och till proportionerna ska huvudbyggnadens massa vara rätvinklig så att byggnadens djup inte är större än byggnadens höjd. Ekonomibyggnaderna är långsmala och är inte högre än huvudbyggnaden. Även i fråga om små byggnader, såsom lekstugor och skyddstak, ska det beaktas att de passar in i kulturmiljön.

Fasaden ska bestå av en grå, omålad stockvägg eller vara målad i traditionella färger (såsom rödmylla eller ockragult) eller andra jordnära toner. Fönsterramarna är vita eller gråa och i täckbräderna upprepas endera fönster- eller fasadfärger. Plåttaket har en matt svart eller mörkgrå färg. Alternativt kan färgen väljas baserat på näromgivningen (till exempel tegelröd eller grön). Tegeltaken är röda och fitttaken mörkgråa eller svarta.

Byggnadernas proportioner. (Bild: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)

Olika farstuvisttyper som lämpar sig för byggande. (Kuva: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)

Renovering av gamla byggnader

Gamla byggnader representerar byggnadstekniken och -stilen för sin tidsperiod och de har en historisk beviskraft som är värd att vårdas. Alla historiska byggnader i Replot är inte skyddade, men med tanke på det värdefulla bylandskapet är det också viktigt att underhålla oskyddade byggnader och respektera deras ursprungliga drag.

Det är möjligt att bygga ut byggnader i området, men det ska ske på ett sätt som bevarar husets proportioner. I stället för att bygga tilläggsflyglar är det önskvärt att husen byggs ut genom att öka höjden eller förlänga byggnaderna, så länge byggnadens stil bevaras oförändrad även i utvidgningsdelen.

Om byggnaderna har renoverats på ett sätt som ändrat den ursprungliga fasaden är det önskvärt att byggnaden renoveras så att den återställs. Handledning för renoveringslösningar kan fås från Österbottens museum. Återställande renovering baserar sig på historiskt material om byggnaden. Ändringar som gjorts i en byggnad är emellertid en del av dess tidsmässiga skikt och därför värdefulla med tanke på byggnadsarvet. Ett exempel på detta är plåttak som falsats för hand i ett senare skede. Vid renovering av byggnader används traditionella material och byggnadssätt. Även gamla fönster ska i regel renoveras i stället för att förnyas. Om fönstren förnyas eller byggnaden förses med tilläggsisolering ska fönstret och fasadytan bibehållas i samma plan.

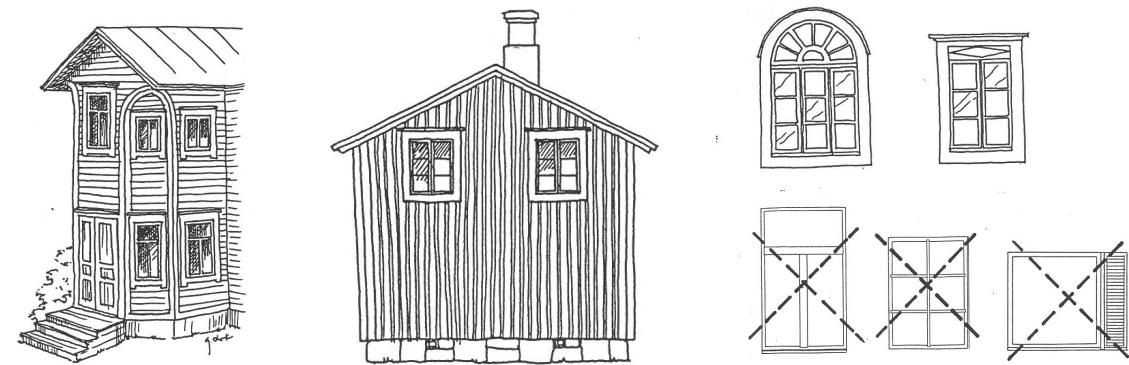
För konstruktionslösningar i samband med renoveringsarbeten följs tidigare anvisningar för byggnadssättet eller Museiverkets praxis. Museiverkets renoveringskort (ISSN 1236-4517) kan användas som informationskälla. Bidrag för renovering kan sökas från Museiverket eller NTM-centralen.

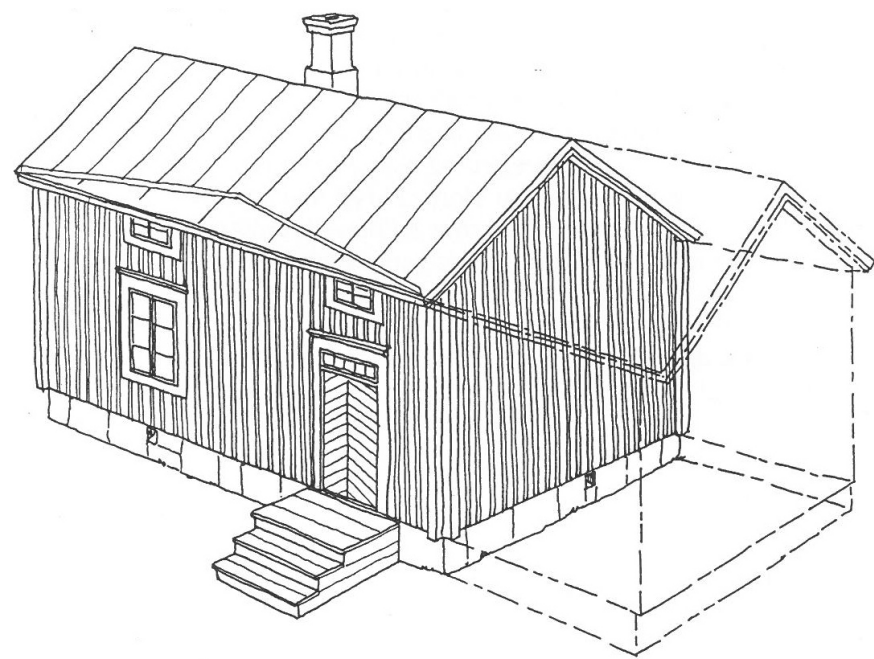
En bild av Replot by.

En flygbild av Replot hamn.

Rekommenderade typiska särdrag för lokala byggnader och fönstertyper från olika tidsperioder. (Bild: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)

Exempel på hur en gammal byggnad kan byggas ut. (Bild: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)

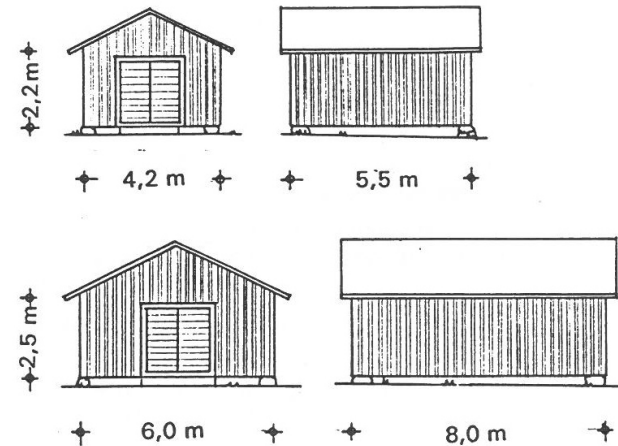
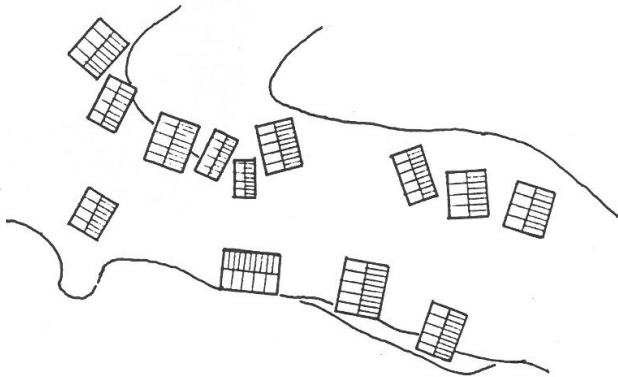
Skyddad byggnad som förlängts längs Kyrkvägen.

Båtbodar

De åtskilliga båtbodarna i hamnområdet utgör en byggnadstyp som är kännetecknande för Replotområdet. De ursprungliga båtbodarna är byggda i timmer och de har grästak. Fram till 1930-talet var båtbodarna fortfarande omålade. Numera är största delen av bodarna målade och de har plåttak.

Båtbodarnas fasader har stående fodring och de är rödmålade. Dörrarna målas ockragula eller bruna och tak- och täckbräden i en bruten vit färg. Takmaterialet består av plåt och i knutarna används natursten. Byggnader som används som båtbodar har inga fönster.

Placeringen av nya båtbodar följer samma exempel som befintliga byggnader bland annat i fråga om riktningen. Bodarna ligger inte i raka rader men byggnaden placeras i samma huvudriktning som den övriga raden av byggnaden. Till största delen ligger byggnadernas takås rakt mot stranden. Åsens höjd ska följa höjden av de befintliga båthusen. Användningsändamålet för båthusen kan vid behov ändras så länge ändamålet betjänar kulturmiljöns värden (till exempel inkvartering eller annat turismbruk). Om användningsändamålet ändras är det möjligt att göra fler öppningar i fasaden mot havet, vilket innebär att man kan utnyttja de bästa vyerna i byggnaden utan att ändra områdets helhetsbild för mycket. Syftet är att bevara områdets ursprungliga och historiska stämning.

Placeringen av båtbodar i miljö och byggnadernas proportioner. (Bild: Replot Kyrkby byggnadsdirektiv 1995)